

دل پسنگو

[دلوپس]

حمید نیک نفس

دوبیتی با گویش کرمانی

نشر نون
NOON
Publication

سرشناسه: نیک نفس، حمید، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور: دل پسنگو: دلواپس: مجموعه دوبیتی با گویش کرمانی / حمید نیک نفس،
مشخصات نشر: نشر نون، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص.
فروست: منظومه شعر ایرانی: ۲۹.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۴۱-۶۱-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: دوبیتی محلی کرمان، دوبیتی طنز
عنوان دیگر: دلواپس.
عنوان دیگر: مجموعه دوبیتی با گویش کرمانی.
موضوع: شعر فارسی — قرن ۱۴ — مجموعه‌ها
موضوع: شعر فارسی — ایران — کرمان — قرن ۱۴ — مجموعه‌ها
موضوع: Persian poetry — 20th century — Collections
موضوع: Persian poetry — Iran — Kerman — 20th century — Collections
رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۹۸۵۸ / PIR۴۱۹۰
رده بندی دیویی: ۸۱۶۲۰۸ / اف۱
شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۳۹۰۴۷

دوبیتی بر اساس ضرب‌المثل‌های کرمانی

حمید نیک نفس

دل پسنگو

روی جلد: نقش موسی خانی از نقش‌های

گلیم شیریکی بیج سیرجان

گرافیک و کتاب‌آرایی: آتلیه نون

نشر نون

۲۱۸ صفحه

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول پاییز ۱۳۹۵

لیتوگرافی و چاپ: پردیس دانش

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۴۱-۶۱-۸

ISBN: 978-600-7141-61-8

کانال تلگرام: telegram.me/noonbook

تلفن: ۰۹۳۸ ۴۱۱ ۸۳۲۲

NOONPub.IR

noonpub@gmail.com

هرگونه برداشت از تمام یا قسمتی از این کتاب به هر شیوه، منوط به اجازه

کتابی و قبلی از ناشر است.

NOON PUBLISHER

<http://instagram.com/noonbook>

noonpub@gmail.com

+98-938 411 8322

منظومه شعر ایرانی - ۲۹

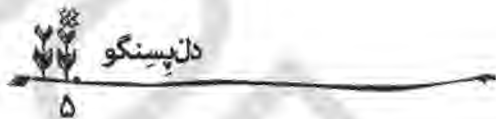
Printed in IRAN

N O O N P U B . I R

@NOONBOOK

#نشرنون

شنیدم تاله^۱ هندونه تلخه
کسرک^۲ و کرچک^۳ و بابونه تلخه
«تو دادی آبی و گفتی مراده^۴»
«ولی آب در این خونه تلخه^۵»

گلم وَر روی بونه «ای بسیلین^۶»
اللو^۷ می چکونه، ای بسیلین
«همیش اشکش در مشکش^۸ روونه»
همیش دل ناگروونه،^۹ ای بسیلین

۱. تاله هندونه: بوته هندوانه
۲. کسرک: نوعی داروی گیاهی
۳. کرچک: نوعی روغن دارویی و تلخ
۴. کنایه از آب نطلبیده مراد است، اعتقاد به باوری قدیمی
۵. اشاره به ناشکری و ناسپاسی
۶. ای بسیلین: آهای نگاه کنید، وقتی چیزی را با تعجب یا اعتراض یا برای خنده به دیگران نشان می دهند.
۷. اللو چکوندن: گریه کردن
۸. اشکش در مشکشه: به کسی که زود به گریه می افتد اطلاق می شود.
۹. دل ناگرون: دل نگران، دلواپس

نه اهل تارف^۱ و نه روردایم^۲
اُورده^۳ «نازِ بی چربی^۴» برایم
«شتر گم کرده^۵ دنبالِ مهاره»
چه کوشی^۶ می کنه یعنی به پایم

دلم سودایی و پرسوز و تنگه
دله، یا ای دلم میدونِ جنگه
«اگر چه چوغیه^۷ این کاسه اما
گمونم می رسه آتش خدنگه»

۱. تازف: تعارف

۲. رُوردا: رودریاستی

۳. اُورده: آورده

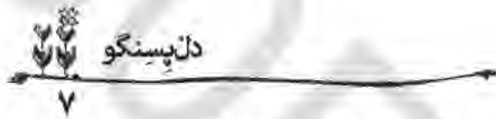
۴. ناز بی چربی: کنایه از ناز بی جا و بی موقع

۵. کنایه از کسی که اصل را رها کرده و به دنبال فرع می رود.

۶. کوش: کفش

۷. آتش خدنگ (برمایه) باشد، کاسه اش چوبی باشد. باطن و خمیرمایه هر چیز باید درست باشد و نباید به ظاهر اهمیت داد.

دل دیوونه‌ام هتاپتی^۱ شد
لخات^۲ و لندرو^۳ و چوخطی^۴ شد
«ز گرمک بویی^۵ و درویش هویی»
«گمونم آسیابم نوبتی شد»^۶

دوتایی همگدو^۷، جاری و همشو^۸
گمونم هر دورِ وَرِ داره یابو
«نمیا آجهنم بادِ سردی»^۹
«تکش^{۱۰} تا چرب باشه آبگرمو»^{۱۱}

۱. هتاپتی: گیج و منگ
۲. لخات: ضعیف
۳. لندرو: تنبل
۴. چوخط: چوب خط. تکه چوبی که دکان‌داران قدیم برای نگاه‌داشتن حساب مشتریان از آن استفاده می‌کردند و روی آن را با کارد خط می‌انداختند.
۵. کنایه از اینکه از هر کس به اندازه توان و استعدادش باید توقع داشته باشید.
۶. آسیاب به نوبت: هرکاری وقتی دارد، احترام گذاشتن به وقت مردم
۷. همگدو: جاری
۸. همشو: هوو
۹. نمیا: نمیا، کنایه از این که، از آدم بد، کار خوب نمی‌توان انتظار داشت.
۱۰. تکش: تَش
۱۱. کنایه از اینکه اصل هر چیزی باید خوب باشد. آبگرمو: اشکنه

به دل چُفتی و وَرِ پا قفل و بندِ
طنابی، گردنی، داری، گرندی^۱
«به سر خاکی اگر کردی، غمی نی^۲
بکن^۳ اما سرِ کوهِ بلندی»

حمیدنیک‌نفس

مگو خوابیده و چون قَسَتِ^۳ پُشتی
قُلْمِپی^۴، غاره‌ای^۵، حرفی، دُرشتی
«ولش کردی اگر، دشتی بزرگه
بگیری، اشکمت می شه یه مُشتی^۶»

۱. گرند: گره

۲. مثل: آدم اگر خاکی هم به سرش می کند پای تل بلندی بکند (غمی نی: غمی نیست)

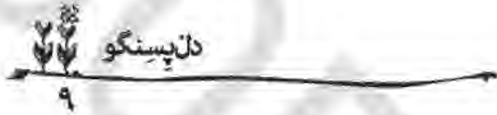
۳. قَسَتِ پُشت: به پشت خوابیده

۴. قُلْمِپ: حرف بی ربط

۵. غاره: نعره

۶. شکم را بگیری مشت می شه ولش کنی دشتی: قناعت کردن

خوراکش گاه باشه یا که بیده^۱
ولی چرب^۲ و چلیس و هانمیده^۳
«نمی شه باورم جونِ علالو^۴
اگر روزی بگی ماستا سفیده^۵»

«اگر وَر راینی^۶ رو وَر زمینی»
اگر «آش خدو^۷» خاقان چینی
«تو از بسکی زدی قدقد^۸ عزیزم
کت^۹ وافورم گم شد پسینی»

۱. بیده: یونجه خشک
۲. چرب و چلیس: پر روغن
۳. هانمید: زیاد، پر و پیمان
۴. علالو: علی
۵. اگر بگه ماستا سفیده باورم همیشه، کنایه از آدم دروغگو.
۶. اگر وَر راینی وَر زمینی: کنایه از خیال باطل. (راین: یکی از شهرهای استان کرمان)
۷. باید با همه ساخت، مردم دار بود. آش خدو: آش پرملاط و پر و پیمان
۸. قدقد: غرغر
۹. از بسکی زدی قدقد گم شد کت وافورم: کنایه از آدم‌هایی که زیاد غرولند می‌کنند. (کت: وافور: سوراخ وافور)

دلی دارم هتاپتی^۱، گرفتار
که داره عقل کم ته وار^۲ بسیار
«ولی می تمبه^۳ و می غلته گویا
بیفته آب اگر ور پای دیوار^۴»

بشر تا زنده یه^۵ سیری نداره
جوون می مونه و پیری نداره
سگ بی صاب^۶ تپیا خورده ام من
«که هوپی داره و گیری^۷ نداره»

۱. هتاپتی: حیرت زده
۲. ته وار: سر و صدا
۳. می تمبه: خراب می شه
۴. آب که ور پای دیوار افتاد دیوار رو می غلته.
۵. زنده یه: زنده است
۶. بی صاب: بی صاحب
۷. کسی که ادعا داره ولی چیزی بارش نیست.

Hamid Niknafs

Delpesengoo

Poem Collection

من و دلنگی و اسفند حالی
دل اندرو با قدم با دار حالی
بند بر لبتک انسانی به در کرد
جغوگم م، جغوگ پارسانی

از حسن اساعز:

چشمی کوچکی

در سینه من

مهر حق سینه من بر سینه من است

روی جلد نقش موسیقی از نقش های نظم شعر کیوان سیرانی

مطالعه شعر ایرانی ۳۰

نورنون

ISBN:978-600-7141-51-8

۱۶۰۰۰ تومان

NOON Publisher

@NOONBOOK